

Verhalen uit Schoonhoven 1845-1850

Veerstraat 2-4

Een Oranjeprinses in de stad?

De mysterieuze Maria Meijer-Sas

Op de plek van het hoekhuis Veerstraat-Korte Dijk stond een huis dat door schipper Cornelis Meijer en zijn gezin werd bewoond. In het verhaal dat ik hierover schreef liet ik Cornelis afwezig zijn en maakte ik een 'praatje' met zijn vrouw Maria Sas. Maar zij was zeer zuimier over haar afkomst. Toen ik later de trouwacte bekeek, begon een zoektocht naar haar verleden.

Die zoektocht werd eigenlijk voortdurend aangejaagd door feiten die niet klopten. Zo werd de naam van haar vader genoemd, die nooit in beeld is geweest! Van het een kwam het ander. Ik hoop beknopt uit te leggen hoe ik tot de veronderstelling kwam dat zij weleens een van de honderd bastaardkinderen van stadhouder Willem V kon zijn geweest.

Op de oostelijke hoek van de Veerstraat en de Korte Dijk stond het markante winkelpand dat ik direct herkende. Het markante zat hem in de schuine hoek, waarin een dubbele winkeldeur zat met daarboven een frans balkon. De winkel in het pand van Cornelis Meijer werd blijkbaar gehuurd door een winkelier elders uit de stad.

Cornelis zelf was schipper en het verbaasde mij dat hij zo'n groot pand bewoonde. Wat vooronderzoek had mij duidelijk gemaakt dat hij de eigenaar van het pand was, als ook van vier stukken weiland op het Hofland, tussen de Achtermolen en de Botersloot. Had hij goed geboerd of was hij van rijke komaf?

"Knelis kwam in 1805 naar Schoonhoven vanuit het arme Colijnsplaat. In hetzelfde jaar als ik," vertelde Maria Meijer-Sas.

"En waar kwam u vandaan?" "Amersfoort." Er klonk een vreemde ondertoon in haar stem. "Dat is een stad met een garnizoen, net als Schoonhoven, maar dan groter," reageerde ik direct.

Ze knikte. "Toen ik er woonde waren het vooral Franse militairen. Maar in mijn moeders jeugd waren er nogal grote spanningen tussen de Orangisten en de Patriotten. Maar dat is lang geleden." Het leek alsof ze dat liever achter zich liet, maar ik was toch wel geïnteresseerd in haar leven daar. "Uw ouders wonen daar nog steeds of leven ze niet meer?" Ze schudde haar hoofd en leek te blijven zwijgen. "Hoe heetten uw ouders?" Even keek ze me aan, keek opnieuw langs me heen en zei: "Ignatius Sas en Willemijn van der Veer."

"Ah, een naam die katholiek aandoeft." Ze knikte: "Ik ben ook katholiek. Mijn man niet. Onze achtste, Jacob, is Katholiek gedoopt, de rest van de kinderen Hervormd." Een multicultureel gezin, zou je kunnen zeggen.

Den 6 Junij 1814
Maria Sasch, jonge Dogter van
Willelmijn van der Veer, geboren te Amersfoort en
verloofd te Schoonhoven, is overleden op den 12 Jaar
daarvoor onwetig geboren Maria van der Veer (de vader is
'Ignatius', onbekend)

De trouwacte van Cornelis en Maria uit 1814 beweert dat Maria's vader Ignatius Sasch heette

Ignatius Sasch

ignotus

Den 6 Junij
M. Willelmijn van der Veer
Lid: Cornelis van der Veer
Erst Doodelich later annouwa
van Catharina, et ont illegitima

De inschrijving in het doopboek te Amersfoort in 1802 van de 12 jaar daarvoor onwetig geboren Maria van der Veer (de vader is 'Ignatius', onbekend)

J. Ignatius Sasch

den 6 Junij 1792
Maria J. Ignatius Sasch
Willelmijn van der Veer
Lid: Cornelis van der Veer

In deze huwelijksbijlage uit 1814 wordt beweerd dat Maria in 1792 is geboren, maar dat is 1790 geweest! En men verharde Maria's vader Ignatius Sasch te noemen! Wie schreef dat 'Sasch' erbij met een andere pen? Waar is het overlijdensbericht van deze Ignatius Sasch? Ook hierover stelde kostler B. van Lugt een ogenschijnlijk correct bericht op: 'Ignatius Sasch was overleden den negen en twintigste februari des Jaars duisend Aghonderd Vier en begraven den Vijfde Maart deszelfde Jaare'. Echter, hoe ik ook zocht, deze Ignatius was en bleef 'onbekend', onvindbaar en verzonnen...

Waar kwam die naam 'Sas' vandaan?

Maria werd geboren op het moment dat het garnizoen van stadhouder Prins Willem V van Oranje-Nassau de stad Amersfoort verliet. Men sprak hem aan met 'Son Altesse Sérénissime' (S.A.S.!), dat 'zijne doorluchtige hoogheid' betekent. Was het wellicht in Amersfoort een publiek geheim dat Mijntje van der Veer een kind had van deze stadhouder? En zou dat 'Sas(ch)' een hint zijn naar de échte vader van Maria?

Als dát klopte, dan had ik daar aan het begin van de Veerstraat gesproken met een soort van Oranjeprinses!

Spolprent 'de Orangerie', over de decadente 'cupido' Willem V en zijn ±100 bastaarden, onder wie een nicht van Maria! Was Maria er ook eentje?